

ענף הבקר במרחביה בתשכ"ב

כמו כן היתה עלייה בכמות התלתן, יציבות בשחת, וירידה בכמות קליפות הדר וסחיט לח. ירידה זו באה עקב קיצור עונות העבודה בבית־החרושת לסוכר ובבית־החרושת לשימורי הדרים. מחובתנו להזכיר שגם השנה השחת היתה מצויינת, לא רק לפי התרשמותנו, אלא גם לפי התרשמותן של הפרות.

המזון השנה היה יותר יקר מכמה סיבות: (א) עלה מחיר המזון המרוכז (בעקבות הפיחות). (ב) פחת חלקו של המזון הגס הקנוי: סחיט וקליפות הדר. (ג) גדל חלקו של תחמיץ התירס, שהוא יקר השנה יחסית לעומת מזונות אחרים.

בריאות ופוריות

הפוריות היתה גם השנה בסדר. אין לנו עדיין נתונים מדוייקים, אך נראה שהיתה התקדמות קלה. העדר בריא, אם כי גם השנה היו לנו מקרי דלקת־עטין, ומהם גם מקרים קשים. דלקת־הטלף והצליעות פחתו וכמעט נעלמו כליל: (א) הודות לכבישת החצרות; (ב) הודות לפיזור סדיר של פוספאט גלמי ברפד. בעיית השלשולים ומחלות יונקים עודנה חריי־פה, אם כי הודות לטיפול משופר פחתו מקרי התמותה ושחיטות אונס.

כזכור, בקיץ נפגע העדר במחלת הפה־והטל־פיים, וחוסן מיד עם התפרצות המחלה. נפגעו בעיקר עגלי המרבק, ובסיכום אפשר לומר שיצאנו בשלום, כי הנזק היה קל יחסית.

השנה נתקלנו בממדים רחבים יותר בבעייה חדשה והיא — קושי בייבוש הפרות. בעייה זו היא תופעת לווי טבעית לעלייה בתנובת החלב. פעמים רבות נתקלנו בפרות „סרבניות“, אשר לא רצו להפסיק לייצר חלב בשפע, למרות תריון הגבוה, ובקושי רב הצלחנו „לשכנע“ אותן, שהן זקוקות למנוחה לקראת ההמלטה הבאה.

הריפוד

גם השנה, כבשנים האחרונות, עמד על הגר־בה, ותרם את חלקו הנכבד לבריאות העדר ולהתקדמות בתנובה.

העדר והתנועה בו

השנה	פרות	עגלות	עגלים	ס"ה ראשים
תשכ"א	130	159	84	373
תשכ"ב	140	164	81	385

התנודות העיקריות, המאפיינות את הרכב העדר בשנת תשכ"ב, הן: (א) גידול עדר החולבות מ־130 פרות בממוצע בשנת תשכ"א ל־140 חול־בות בממוצע בתשכ"ב. (ב) גידול קל בעדר העגלות וירידה בעדר העגלים לבשר. אפשר להזכיר שהיה ביכולתנו להגדיל את העדר יותר, והמיגבלה היחידה היתה — חוסר שיכון.

ההזנה

כמויות המזון (בטונות)		
סוגי המזונות	תשכ"א	תשכ"ב
ירק תירס	358	402
תחמיץ תירס	255	372
תלתן	614	683
ירק אספסת	91	35
שעורה ירוקה	31	—
קליפות הדר	273	122
סחיט (פולפה) לח	699	568
תחמיץ פולפה	92	122
ירק בעל שחת	51	33
תחמיץ קליפות הדרים	363	363
תחמיץ קדקדי סלק	42	—
מולסה	35	25
סחיט יבש	35	44
מזון־מרוכז	—	22
	500	619

תפריט המזון בתשכ"ב כמעט זהה לזה של תשכ"א. חלקו של המזון־המרוכז עלה גם השנה והגיע עד כדי 62% מכלל המזון, לעומת 55% בשנת תשכ"א.

ניכרת עלייה קלה בכמות התירס לירק ובר־לטת עלייה גדולה בכמות תחמיץ התירס, אשר לו השפעה לא מבוטלת על רמת התנובה השנה.

אלף ליטר. ל"תנובה" שלחנו 171 אלף יותר מאשר אשתקד.

הגורמים לעליה ברמת התנובה הם: (א) חמ"שך הברור ותנובה גבוהה של מבכירות; (ב) חולבים קבועים ומנוסים; (ג) העלאת רמת האחזקה של הפרות אשר התבטאה ב-4 נקודות: (1) הזנה טובה, סדירה ומאוזנת; (2) סלילת תחצית; (3) תכופות הוצאת זבל וריפוד סדיר; (4) טיפול מסור של העובדים.

תוצאות הביקורת הרשמית

תשכ"א	תשכ"ב	
129.1	139.4	מספר פרות בעדר
6.190	7.118	ק"ג חלב לפרה
107	236	ק"ג שומן לפרה
3.35	3.32	אחוז השומן הכללי

בביקורת החלב הרשמית בולטת העליה הגדולה בחלב — 928 ק"ג חלב, זאת, על אף הגדלת העדר ב-10 פרות חולבות.

ניכרת עליה קלה בתנובת השומן לפרה, וחשובה לא פחות — יציבות באחוז השומן הכללי, למרות העליה הגבוהה בתנובה. בשנת תשכ"ב תנובת פרותינו גבוהה ב-1400 ק"ג מהתנובה הממוצעת במשקי ספר העדר בארץ, בעוד שבשנת תשכ"א היה ההפרש רק 500 ק"ג.

בשך השנה, עקב חלוקה שונה של ההמלטות בשנה שעברה, נמכרו לבשר 44 עגלים, לעומת 90 בשנת תשכ"א; כן הוצאן לבשר 56 (כולל שחיטות אונס) פרות, לעומת 52 בשנת תשכ"א. בפיטום העגלים ניכרת התקדמות, אך גם השנה המשיך ענף זה לסבול מחוסר מבנה מתאים.

בסיכום חייב אני לומר שכל הבעיות, הנעדרות בפני הענף, הכלכליות והמקצועיות, הן כאין וכאפס מול הבעיה העיקרית, אשר איתה קמה ואיתה נופלת הרפת, היא — צוות עובדים. ידאגו נא הקיבוץ ומוסדותיו להבטיח צוות לענף, ויבואו על שכרם בטרם יפקדו אותנו משברים שבכוחנו למונעם. ויפה שעה אחת קודם.

קיבוץ מרחביה, אפריל 1963 עזרא

בעבודה

יש גרעין של עובדים קבועים, וסביבו יוצאים ונכנסים כל הזמן עובדים זמניים. במסגרת העובדים הקבועים המשכנו לעבוד לפי החלוקה שהתוותה לפני שנה. כמו כן הוכח מה גדול הערך של עובדים קבועים ומנוסים בחליבה. המספר הכולל של ימי העבודה גדל השנה וכן נתברר ימי-עבודה לכל פרה. גידול זה בא משתי סיבות: (א) "רכבת" מהירה יותר בעובדים; (ב) ההפרדה בטיפול בין עגלות לעגלים. לעומת זאת נשאר כמעט יציב מספר ימי עבודה ל-1,000 ליטר חלב.

השנה	י"ע לפרה	י"ע ל-1000 ליטר	ס"ה י"ע
תשכ"א	14.9	2.5	1946
תשכ"ב	16.1	2.4	2266

התוצרת

החלב וחלוקתו (באלפי ליטרים)

תשכ"א	תשכ"ב	
673	844	לתנובה
58	54	מטבח גדול
22	21	מטבח ילדים
20	18	להגמעת השגר
773	937	ס"ה

חלב בשנת תשכ"ב חלה עליה גדולה מאוד בתנובת החלב. בתנובה הכללית וגם בתנובה הממוצעת לפרה; הכמות השנתית עלתה ב-164

תוצאות ביקורת החלב הכללית בעדרנו בחודש אפריל ש. ת. תנובה יומית — 3,340 ק"ג חלב. ממוצע לפרה בעדר — 25.5 ליטר. ממוצע לפרה בביקורת — 27.8 ליטר. הפרה "צפירה" (בת דנדי וצביה, לאחר המלטה שניה) הניבה — 58.1 ק"ג חלב ביום הביקורת.